

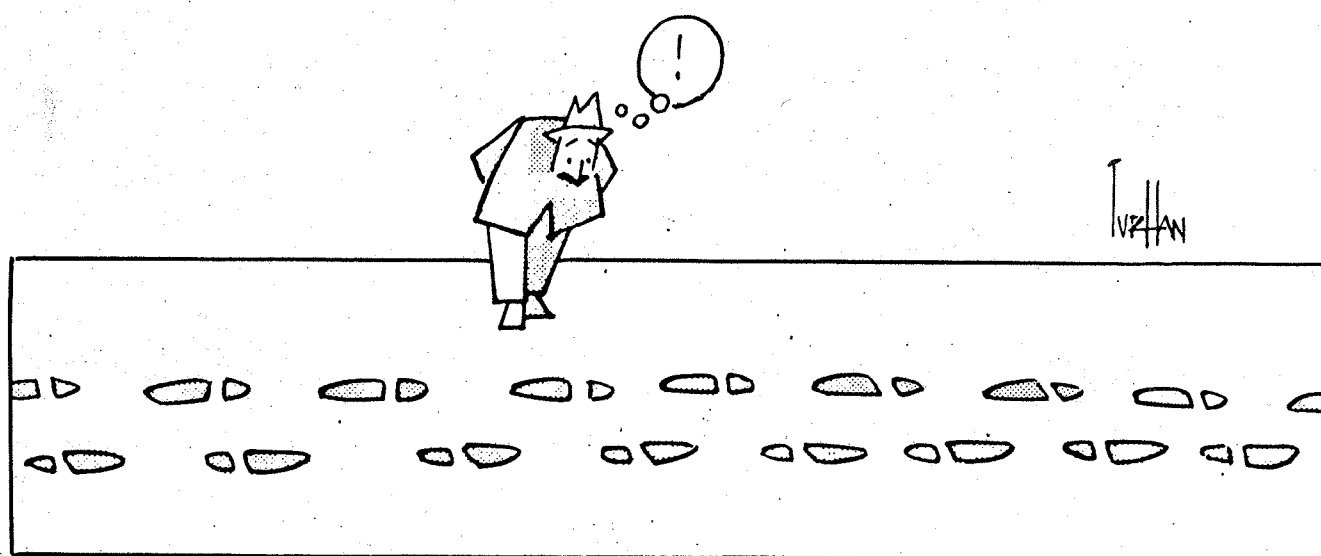
INFO TIJDK INFO-TIJK INFO-TÜRK

MEI
1983

bulletin mensuel • monthly bulletin • maandelijks bulletin

79

7DE JAAR • PRIJS: 50 BF • JAARABONNEMENT: 500 BF • PCR: 000-1168701-45 •
INFO-TURK - 13/2, Ch. M. WISERPLEIN - 1040 BRUSSEL • TEL: (32-2) 230 34 72
UITGEVER: TURKS COLLECTIEF VOOR UITGAVE EN VERSPREIDING • ISSN 0770-9161

PARTIJEN VOORGEZETEN DOOR "PACHA'S"

"Neem een (gepensioneerde) generaal met 4 sterren, een respectabele en schuchtere professor van theoretische fysica, een veteran-burgerlijk ambtenaar en een lijst namen van onbenullige politici en would-be politici, lang genoeg om het telefoonboek van een hele stad te vullen, en je krijgt zoiets als de nieuwe politieke scene van Turkije" (*The Guardian*, 9 mei 1983)

Van 16 mei, de begindatum van de periode voor het registreren van de politieke partijen, tot eind mei, werden er in Turkije officieel 4 nieuwe partijen gevormd, geheel in overeenstemming met de beschrijving van dit Brits dagblad.

De vorming van de eerste partij werd bekendgemaakt op 16 mei, door een groep gepensioneerde officieren, ex-bureaucraten en kabinetleden, advocaten en zakenlui. De leider van de nieuwe partij is Turgut Sunalp, 68, een gepensioneerde 4 sterren-generaal, wiens laatste functie Ambassadeur van Turkije in Canada was. Het is geen geheim dat Generaal Sunalp een goede vriends is van de chef van de junta, Evren.

Generaal Evren, "President van de Republiek", voor 7 jaar heeft de bevoegdheid om de regering te benoemen na de parlementsverkiezingen die op 6 november 1983 zullen gehouden worden, maar zonder het vertrouwen te genieten van een verkozen parlement zal deze benoeming het image van "parlementair systeem" bederven in de ogen van de wereldopinie.

Dit feit in aanmerking genomen verklaarde Generaal Evren verschillende malen dat het nieuw parlementair systeem slechts vlot zal werken als er een sterke meerderheidspartij is, wiens politiek gedrag overeenkomt met dat van de "President van de Republiek". De chef van de junta wou dat het een "centrum" partij zou zijn, geleid door zijn vroegere collega-generaal M. Sunalp. Hij was de eerste om zijn Nationalistische Demokratische Partij (MDP) te registreren bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken, na een publicitaire meeting met Generaal Evren.

Maar zelfs voor het nieuws omtrent de partij bekendgemaakt werd, zag Evren zich genoodzaakt fel uit te vallen over de onofficiële gang van zaken. De vroegere partijleiders en - leden bespraken onderling hoe ze enig gewicht in de schaal konden leggen in de nieuwe partijen.

The Times van 21 mei zei: "Indien de vroegere partijen en hun leiders zo erg in discrediet zijn by het volk te zouden de gebeurtenissen on betekenend zijn. Waarom was de president zo boos dat dreigde de verkiezingen uit te stellen indien dergelijke zaken verdergingen? Waarschijnlijk omdat hij weet of vermoedt dat de oude politici nog steeds genoeg invloed hebben om op de één of de andere manier stemmen te krijgen."

ONDANKS EVREN

Maar ondanks de goed geprogrammeerde propaganda voor de partij van Sunalp was het de Partij van Groot-Turkije (BTP) die enthousiast onthaald werd in de rangen van de ontbonden Justitiepartij

Alhoewel de Justitiepartij niet vernoemd werd toen de nieuwe partij geregistreerd werd, was "Groot-Turkije" het wachtwoord van Demirel, en er bestaat dan ook geen twijfel wat voor een partij het zal zijn.

De leider van de nieuwe partij, Ali Fethi Esener, een gepensioneerde 4 sterren-generaal, werd door Demirel gekozen als zijn stafchef in 1977, in plaats van Generaal Evren. Esener bleef doof voor de smeekbeden van zijn vroegere legerkameraden om de MDP te steunen. Naast Generaal Esener staat Hüsamettin Cindoruk, een advocaat, die eens voorzitter was van de plaatselijke organisatie van de Justitiepartij in Istanbul. Onder de stichters van de BTP zijn er ook minder populaire figuren. Eén daarvan is Kolonel Baki Tug, ex-militair aanklager, die in 1971 de voorpagina's haalde toen het hem lukte om honderden Turse progressistische intellectuelen te laten veroordelen tot lange gevangenisstraffen.

Maar de echte steun voor de BTP kwam pas later met de aansluiting van honderden ex-parlementsleden van de Justitiepartij. Er was een nauwelijks verborgen sfeer van triomf in het hoofdkwartier van de BTP in Ankara. Na 3 jaar militair bewind voelt de Justitiepartij, die de laatste 20 jaar steeds de meerderheid had in het parlement, dat de tijd daar is om openlijk zijn kracht te tonen.

Vergeleken met de BTP zijn de andere paarden in de race ploeters. Eén van hen is de Moederland Partij (Ana.P) van ex-afgevaardigde en premier Turgut Ozal, auteur en executeur van de drastische economische maatregelen van 24 januari, die een groep van jonge economen, ingenieurs, zakenlui en verscheidene prominente bankiers leidt.

In feite delen de 3 politieke partijen van de rechtvleugel dezelfde ideologische, economische en politieke ideeën. Het rechts dagblad Tercüman schreef dat de 3 partijen zich allemaal tot hetzelfde publiek richten en de principes verdedigen van nationalisme en vrije markt economie, en vastbesloten zijn te vechten tegen het kommunisme. Het programma van de 3 partijen is totaal in de geest van de grondwet van de junta.

De verschillen zitten in de keuze van de leiding. Er wordt algemeen vermoed dat zonder de gefluisterde steun van Demirel bijvoorbeeld, de Nationalistische Democratische Partij van Generaal Sunalp niet veel kans heeft om de steun van het volk te krijgen.

Het besluit van Demirel (algemeen bekend, maar officieel mag het niet gezegd worden), om de rivale Partij van Groot-Turkije te sponsoren kan de genadeslag betekenen voor het schema van Evren. De mogelijkheid bestaat zelfs dat zijn poging om een vooraf bepaald partijensysteem in te voeren, als resultaat een nog meer verdeeld politiek spectrum zal hebben dan anders het geval was geweest.

VERWARRING BIJ CENTRUM-LINKS

Bij links is er onder de nieuwe grondwet en de wet op de politieke partijen natuurlijk geen sprake van het vormen van een socialistische partij op basis van de werkende klasse.

Niettegenstaande kijkt het publiek, dat steeds voor de ontbonden CHP of andere legale politieke partijen stemde, uit naar een nieuwe politieke formatie waarlangs de onvoldaanheid over het huidig regime en de dringende verzoeken kunnen uitgedrukt worden.

Bij de opening van de registratieperiode voor de politieke partijen lag de Republikeinse Volkpartij van ex-premier Ecevit overhoop. In tegenstelling tot de sterke positie van Demirel kwam weer eens de zwakte van Ecevit aan het licht.

In plaats van zijn ex-leden te oriënteren naar een welbepaald doel, verkoos hij een rol te spelen als propagandist van het nieuwe Amerikaanse project voor democratie. In een toespraak tot het Socialistisch Internationaal Congres, dat op 9 april in Portugal gehouden werd, kritiseerde Ecevit de Europese sociaal-democraten om hun internationale campagne tegen het militair regime, want "dit zou een reactie van de bevolking tot gevolg kunnen hebben, en zo'n reactie zou op zijn beurt kunnen uitgebuit worden door autoritaire of totalitaire instanties om het nationalisme aan te voeren tegen de democratie of de onafhankelijkheid tegen de vrijheid."

In plaats daarvan suggereerde hij dat zo'n campagne zich zou beperken tot het propageren van de verdiensten van de democratie; en hij deed volgend voorstel: "De Amerikaanse staatssecretaris Schultz is vastbesloten om het zogenaamd "project voor de democratie" door te zetten, om de ontwikkeling van de democratie, vooral langs opvoedings- en trainingsprogramma's, te steunen en te verspreiden in de hele wereld. (...) Dit zeer prijzenswaardig Amerikaans "project voor de democratie" zou aangevuld en gesteund moeten worden door initiatieven en actieve bijdragen van democratische landen en organisaties buiten de VS. Ik vertrouw erop dat de socialistische internationale hier een onschatbare leidende rol kan spelen."

Volgens de persrapporten voorziet het VS-project een jaarlijkse hulp van 65 miljoen dollar voor de opleiding van politieke, syndikale, academie- en business-leiders in onderontwikkelde landen zoals Turkije.

Deze pogingen van Ecevit bevielen de VS uitermate, de VS-ambassadeur Strausz-Hupe bezocht de vroegere leider op 13 mei in Ankara.

Ecevit verloor dus alle prestige bij de linksenden en hij vond geen uitweg; de leden van de ontbonden CHP namen verschillende initiatieven met het doel een nieuwe centrum-linkse partij op te richten.

Necdet Calp, een ex-burgerlijk ambtenaar, die tot een paar dagen tevoren in diens van het militair regime was, maakte gebruik van de verwarring en stichtte een centrum-linkse partij, de "Populist Party" (HP). De pers spreekt hierover echter als over een "proefbuisbaby" die het niet lang zal uithouden.

De kansen dat Calp zou slagen verminderden eind mei toen het duidelijk werd dat centrum links zich ondanks zijn verdeeldheid regroepeert rond professor Erdal İnönü, de zoon van een legerkameraad van Atatürk, İsmet İnönü, de 2de president van de republiek. (Meer gedetailleerde informatie over de pogingen die gedaan worden om centrum-linkse partijen op te richten, en informatie over de algemene situatie van links in Turkije, verschijnt volgende maand in het Bulletin.)

DE NIEUWE WET OP DE VAKBONDEN

De nieuwe wet op de vakbonden werd van kracht nadat ze door de Nationale Veiligheidsraad aangenomen werd. De NVR bracht geen enkele wijziging aan aan de voorstellen, waarvan de tekst vooraf door de regering bekendgemaakt werd. De Raad hield dus geen rekening met de kritiek uit binnen- en buitenland. Men kan zelfs zeggen dat het anti-democratisch karakter van de nieuwe wet nog opgeschroefd werd.

De nieuwe wetgeving op de vakbonden en deze op de collectieve onderhandelingen, stakingen en lock-outs voorziet radikale veranderingen in vergelijking met de oude wetgeving.

DE WET OP DE VAKBONDEN

Volgens artikel 1 worden de vakbonden niet meer beschouwd als beroepsorganisaties die economische, culturele en sociale belangen verdedigen, maar als organisaties die economische en sociale belangen verdedigen in het kader van de arbeidsrelaties. Deze uitdrukking preciseert dat de vakbonden hun activiteiten uitsluitend binnen dit gebied zullen voeren. Men supprimeert de eigenschap van de vakbonden om in de ruime zin van het woord organisaties van sociale klassen te zijn en in de enge betekenis beroepsorganisaties.

Artikel 3/4 van de wet bepaalt dat "een vakbond niet meer uitsluitend op het echelon van de arbeidsplaats mag gevormd worden". In dit geval moeten de arbeiders van een onderneming, die een collectieve onderhandeling met hun patroon wensen, of toetreden tot een bestaande vakbond ofwel moeten ze een nieuwe vakbond stichten die georganiseerd zal worden op nationaal gebied en die 10 percent van de arbeiders in die branche zal groeperen.

Vakbonden zullen slechts gevormd kunnen worden op het niveau van de branchen, en deze zullen bepaald worden door de regering. Wat inhoudt dat bepaalde vakbonden gesteund zullen worden door de regering, terwijl andere geen kans zullen hebben, want het zal volstaan dat de regering een branche waar de vakbond "te heftig" wordt, supprimeert.

Volgens artikel 5 mogen alleen degenen die reeds 3 jaar in dezelfde sektor werken, een vakbond stichten. Het congres van de nieuwe vakbond moet binnen de 6 maand gehouden worden, en om verkiesbaar te zijn voor de verplichte organen moet men minstens 10 jaar het statuut van arbeider hebben. De herverkiezing voor die ambten is slechts 4 opeenvolgende malen mogelijk.

De wet verplicht volgende organen: het uitvoerend comité, het bestuurscomité en een tuchtcommissie. Deze comités zijn gescheiden en hebben tegengestelde bevoegdheden. Tussen 2 congressen zal het uitvoerend comité geen verantwoordelijkheid af te leggen hebben aan het congres maar aan de tuchtcommissie. Door zijn drievoudige aard zal het vakbondsbestuur ingewikkeld zijn en volledig machteloos met de decentralisatie van de centrale macht.

Artikel 28 bepaalt dat een vakbond de toelating van de regering nodig heeft om toe te treden tot een internationale organisatie. Dit systeem werd ook vóór 1960 toegepast, en in die periode kreeg geen enkele vakbond die toelating.

Artikel 30 voorziet dat "de werkgever het arbeidscontract van een vakbondsafgevaardigde kan verbreken indien de reden daartoe duidelijk omschreven wordt". Met andere woorden: de zekerheid van een vakbondsafgevaardigde bestaat niet, want voor de

tribunalen kan alleen gediscussieerd worden over een voldongen feit.

De artikels 37, 38 en 39 bevatten een reeks beperkingen op de vakbondsactiviteiten:

"De vakbonden mogen geen politieke doelstellingen meer hebben, mogen geen relaties hebben of samenwerken met de politieke partijen, zij mogen in geen geval samen handelen, ze mogen geen politieke partij steunen of erdoor gesteund worden, zij mogen hulp noch giften ontvangen of geven aan de politieke partijen. Zij mogen niet om politieke redenen samenwerken met de verenigingen, stichtingen of openbare beroepskamers".

Het mandaat van een vakbondsleider eindigt automatisch wanneer hij tot politiek leider verkozen wordt of wanneer hij veroordeeld wordt volgens artikels 125, 141, 142, 144, 155, 163, 168, 171, 177, 313 en 499 van de Turkse Strafwet. (Het merendeel gaat over opinie-delicten)

"De confederaties, vakbonden of sekties mogen alleen vergaderingen of manifestaties organiseren binnen hun eigen terrein." Zoals eerder gezegd zal dit "terrein" beperkt worden volgens het besluit van de collectieve overeenkomst"

"De vakbonden zullen hulp noch giften mogen ontvangen van andere internationale organisaties dan die waarvan de Turkse Republiek lid is, behalve wanneer de regering haar toestemming geeft".

Volgens de wet zal de bijdrage tot het salaris door het congres bepaald worden, zij zal niet hoger mogen zijn dan het brutoloon voor 8 werkuren.

De vakbonden zullen trouwens het recht hebben te helpen bij de oprichting van mutualiteitskassen voor werkloosheid, huwelijk of bevalling en van leidendcoöperatieven. De vakbonden zullen tevens mogen investeren in de industrie.

Artikel 47: "De staat heeft de bevoegdheid om financiële en administratieve controle uit te oefenen op de vakbonden en de confederaties zullen zich eenmaal per jaar moeten onderwerpen aan een controle van het Ministerie van Arbeid en van Financiën. De vakbonden die andere inkomsten hebben dan voorzien zullen 3 tot 6 maanden geschorst worden. De verkiezing van de afgevaardigden en de personen voor de verplichte organen zullen trouwens geschieden onder juridisch toezicht van de staat.

De provisoire artikels 2 en 3 van de wet voorzien dat "iedere vakbond die zijn statuten en zijn werking niet binnen de 8 maand aangenomen heeft, automatisch als ontbonden beschouwd worden".

Dit is natuurlijk eerst en vooral bedoeld voor de Conferentie DISK, wiens activiteiten "opgeschorst" werden, en die haar statuten niet op tijd zal kunnen veranderen, waardoor ze het gevaar loopt als ontbonden beschouwd te worden.

Volgens het voorlopig artikel 5 zullen de geschorste vakbonden waarvan de leiders voor het gerecht gedaagd werden wegens misdaden tegen de staat, hun activiteiten slechts hernemen op het ogenblik dat deze vrijgesproken worden. Die vakbonden zullen geen bijdragen meer mogen ontvangen en hun leden hebben het recht zich terug te trekken. Voor het ogenblik bevinden alleen DISK en zijn aangesloten bonden zich in deze situatie. Wat betreft de andere geschorste centrales kreeg Hak-Is (integristische tendens) reeds toelating en ook MISK (fascistische tendens) mag zijn activiteiten hernemen gezien er tot heden geen proces ingespannen werd tegen de leiders ervan. Men kan gemakkelijk inzien dat het doel van dit voorlopig artikel slechts de totale liquidatie van DISK is.

OVEREENKOMSTEN EN STAKINGEN

De nieuwe wet bevat een hele reeks beperkingen op het gebruik van het stakingsrecht.

Art. 25 geeft een definitie van "illegale staking":

"De staking die gevoerd wordt zonder dat aan de nodige voorwaarden voor de legale staking voldaan wordt, is een illegale staking. De politieke staking, de algemene staking, de solidariteitsstaking, het bezetten van een onderneming, het vertragen van de arbeid, het doen dalen van de produktiviteit en andere verzet-akties zijn illegale stakingen."

"Men mag geen staking voeren die indruist tegen de ondeelbare integriteit van de staat, zijn land en zijn natie, van de nationale soevereiniteit."

Volgens de wet zijn stakingen in banken, koolindustrie, petroleum, gas, aardgas, spoorwegen, pompiers, transport te land, zee en lucht, gemeenschappelijk vervoer, voortaan verboden. Het aantal betrokken arbeiders ligt boven de 300.000.

De wet voorziet trouwens een reeks uiterst ingewikkelde en beperkende formaliteiten op het gebied van stakingsprocedures en besluiten tot stakingen. De regering heeft voortaan het recht een staking 60 dagen uit te stellen.

De wet voorziet tevens gevangenisstraffen en boeten voor overtreders van de beperkingen en verbodsbepalingen van staking en lock-out. De vakbonden mogen zich organiseren op het niveau van de branchen, de collectieve overeenkomsten mogen slechts

gesloten worden op het niveau van de arbeidsplaatsen of van de ondernemingen.

Om een collectieve overeenkomst te sluiten moet een vakbond aan volgende voorwaarden voldoen:

- minstens 10 percent van de arbeiders van de branche waarin hij zich organiseert groeperen;
- minstens de helft van de arbeiders van de betreffende onderneming groeperen;
- bewijzen dat aan deze 2 voorwaarden voldaan wordt en een machtigingsmandaat krijgen.

Artikel 9 voorziet dat de niet-gesyndikeerde arbeiders kunnen genieten van de voorwaarden van een collectieve overeenkomst gesloten door de vakbond, door een "solidariteitsbijdrage" te betalen.

Volgens artikel 11 zal een collectieve overeenkomst, gesloten door een vakbond die minstens 10 percent van de arbeiders in de branche groepeert, door de regering aan de hele branche kunnen opgelegd worden nadat de regering de "nodige aanpassingen" aangebracht heeft. Wanneer de regering een collectieve overeenkomst naar eigen goeddunken "aangepast" heeft, en deze veralgemeend heeft in de branche, zal het onmogelijk zijn een nieuwe collectieve onderhandeling te beginnen in die branche tot het verloop van de zo opgelegde conventie, hetzij 2 jaar.

Ook blijven de collectieve overeenkomsten, vastgesteld door het Hoog Scheidsrechterlijk Hof, van kracht tot hun verloop en het Hof blijft functioneren tot de verkiezingen die in november 1983 zouden moeten plaatshebben.

STAATSTERREUR

OFFICIELE CIJFERS OVER REPRESSIE

Volgens een rapport dat op 11 april door de Generale Staf van het Turkse Leger gepubliceerd werd zouden 203 ex-parlementsliden vervolgd geweest zijn na de coup van 12 september 1980.

Tussen de vervolgte afgevaardigden zouden er slechts 2 van de Justitiepartij (AP) zijn, 154 van de Republikeinse Volkspartij (CHP), 15 van de Partij voor Nationalistische Aktie (MHP), 30 van de Nationalistische Heilspartij (MSP) en 2 onafhankelijken.

Ook werden onder het militair regime in totaal 80 advocaten voor de rechter gedaagd; 6 werden vastgehouden, 15 gearresteerd en 59 vrijgelaten.

De militaire aanklagers beschuldigen 46 journalisten; 1 werd vastgehouden, 5 gearresteerd en 40 vrijgelaten. (Het rapport houdt geen rekening met journalisten die opgesloten of gearresteerd werden wegens hun medewerking aan linkse periodieken).

3067 vakbondsleden, waarvan 2583 leden van DISK, werden in staat van beschuldiging gesteld. 246 syndikalisten van DISK werden gearresteerd.

15.685 leden van verenigingen werden rechterlijk vervolgd; 3754 zijn nog steeds onder arrest. Volgens het rapport zouden 596 van hen lid zijn van Töb-Der (Lerarenvereniging), 13.536 van diverse linkse "separatistische" verenigingen, 1426 van rechtse verenigingen en 127 van andere verenigingen.

236 leden van Tob-Der zijn gearresteerd of veroordeeld. Dat cijfer zou 3.199 zijn voor linkse "separatistische" organisaties en 703 voor rechtse verenigingen.

Sinds het instellen van de krijgswet zouden de 60.456 dossiers overgemaakt zijn aan de militaire pro-

cureurs; 41.207 zouden voor het gerecht gedaagd zijn. De militaire tribunalen zouden voor 14.290 dossiers een veroordeling uitgesproken hebben terwijl voor 10.360 andere dossiers en vrijspraak zou uitgesproken geweest zijn.

Sinds de instelling van de krijgswet veroordeelden de militaire hoven 26.206 personen tot gevangenisstraffen die tot 5 jaar gingen; 995 tot straffen tussen 10 en 20 jaar; 407 tot meer dan 10 jaar; 108 tot levenslange opsluiting en 114 tot de doodstraf. 23 van de 114 doodstraffen werden tot 28 februari 1983 uitgevoerd.

Op 114 doodstraffen zouden er 77 uitgesproken geweest zijn voor links, 32 voor rechts en 1 voor een Koerd.

Onder hen die veroordeeld werden zouden er 15.068 van links zijn, 4763 van rechts en 762 anderen "separatisten"

Volgens hetzelfde rapport worden momenteel 7390 personen gezocht wegens "anarchie- en terreurdaden" en 1157 anderen lopen gevaar hun Turkse nationaliteit te verliezen.

NATIONALE VEILIGHEIDSKAART

De regering besloot om vanaf 1984 de nationale identiteitskaart te vervangen door een "nationale veiligheidskaart". Op die nieuwe kaart zouden naast de vingerafdrukken van een persoon tevens de gebruikelijke gegevens en een foto staan. Het doel van deze regeringsbeslissing is de identiteitscontrole efficiënter te maken. De werken die reeds enkele tijd aan de gang zijn om het privé-leven van alle burgers op computer te zetten, zullen in 1984 vervuld zijn.

REPRESSIE VAN GEVANGENEN

In Istanbul werd op 9 april 1116 gevangenen gedurende 2 weken het recht ontnomen om bezoek te krijgen, dit wegens inbreuk op de discipline. Dit werd beslist door het 3de MT van Istanbul.

In Erzurum spande de militaire aanklager een proces in tegen 14 gevangenen die terechtstaan in het proces van Dev-Yol omdat ze zich gedurende 2 dagen verzetten tegen de foltering van hun kameraden. De procureur vroeg gevangenisstraffen tussen 2 en 7 dagen.

Anderzijds vroeg de Prefektuur van Politie de gevangenisbesuren streng op te treden tegen de politieke activiteiten van gevangenen in de gevangenis. Volgens de Prefektuur gaan de gevangenen verder met hun activiteiten en corresponderen ze met elkaar door middel van morse.

LEDEN VAN TIP VRIJGELATEN

De 6 laatste van de 141 opgesloten leden van de Arbeiderspartij van Turkije (TIP), die terechtstaan voor het 2de Militair Tribunaal van Istanbul, werden op 12 april op het einde van de zitting van het proces vrijgelaten. Zo blijven er geen gevangenen meer in het proces van TIP. De leden van het Centraal Comité van TIP, die zich onder de gevangenen bevonden, verklaarden dat zij marxistisch noch leninistisch zijn en zij eisten hun vrijlating.

VEROORDELING VAN 2 EX-AFGEVAARDIGDEN

De vroegere afgevaardigde van Yozgat, Zeren (CHP) werd op 16 april tot 16 maand gevangenis veroordeeld voor het vernederen van de justitie in zijn telegram dat hij naar Ecevit, de voorzitter van zijn partij, zond toen deze in de gevangenis zat.

Tevens werd Serafettin Elçi, minister, op 12 april 1983 door het Hoge Gerechtshof veroordeeld tot 2 jaar en 4 maand gevangenis wegens "corruptie".

PROCES VAN 7 ADVOKATEN

Voor het militair tribunaal van Istanbul begon het proces van Ali Rıza Dizdar, Ayhan Soysal, Sabri Unlü, Nebi Barlas, Oktay Kök, Mehmet Feyyat en Mw Nesri Dursun, de 7 advocaten van de balie van Istanbul.

Zij moeten terechtstaan omdat ze een rapport ondertekenden dat gepubliceerd werd in West-Duitsland.

VEROORDELINGEN

De militaire tribunalen veroordeelden:

2.4: in Istanbul, 3 leden van THKP/C tot gevangenisstraffen die tot 241 jaar gingen; één persoon tot 18 maand gevangenisstraf wegens het beledigen van generaal Evren.

3.4: In Gölcük, 6 rechtse militanten tot gevangenisstraffen tussen 5 en 13 jaar, in Adana een links militant tot 25 jaar en een Koerdisch militant tot 5 jaar;

8.4: In Ankara een rechts militant tot levenslang, een andere tot 6 jaar;

9.4: in Izmir, 19 leden van de Weg van de Revolutie in Turkije tot gevangenisstraffen tot 10 jaar, in Ankara 20 leden van TDKP tot gevangenisstraffen die tot 17 jaar gingen;

21.4: in Gölcük in het proces van Dev-Yol 2 personen tot de doodstraf, 1 persoon tot levenslang

en 27 anderen tot gevangenisstraffen die tot 27 jaar gingen;

23.4: in Ankara in het proces van "Bevrijding": 1 persoon tot 6 jaar en 8 maand gevangenisstraf, in het proces van de "bevrijding van het volk" 1 persoon tot levenslang, 7 anderen tot gevangenisstraffen tot 16 jaar, in Diyarbakır 9 en in Ankara 22 personen tot gevangenisstraffen tot 20 jaar wegens wapenhandel;

27.4: in Istanbul 7 leden van Dev-Yol tot gevangenisstraffen tot 10 jaar;

28.4: in Erzurum 5 rechtse militanten tot gevangenisstraffen tot 8 jaar;

29.4: in Adana 16 leden van Dev-Yol tot gevangenisstraffen tot 10 jaar, in Izmir in het proces van TKP 8 beschuldigen tot gevangenisstraffen tot 30 jaar, in Istanbul in het proces van Dev-Sol, 8 beschuldigen tot gevangenisstraffen tot 30 jaar;

30.4: in Adana in het proces van de "Noodgroep" 1 persoon tot levenslang, 10 tot gevangenisstraffen tussen 4 en 16 jaar, in Istanbul in het proces van THKP/C 5 personen tot 5 jaar gevangenis.

NIEUWE VAKBONDSPROCESSEN

In de loop van april openden de militaire aanklagers nieuwe processen tegen syndikalist en leden van politieke en democratische organisaties.

Op het proces van DISK, voor het MT van Istanbul kwamen er 3 nieuwe beschuldigen bij voor wie de doodstraf gevraagd wordt. Aykut Göker, voorzitter van de Vereniging van Technische Ambtenaren (Tüted), Ahmet Balamur, voorzitter van de Vereniging van Universiteitsassistenten (Tümas) en Fikri Sen, vice-president van de Vereniging van Technici (Tütyed) werden op de zitting van 22 april voorgeleid. Zij worden beschuldigd van samenwerking met DISK. Het aantal beschuldigen in het proces van DISK stijgt zo tot 78 en het aantal eisen voor doodstraf komt op 68.

De aanklagers openden tevens nieuwe processen tegen 48 leiders van de Vakbond voor Arbeiders in de Petrochemie (Petkim-Is) en 27 leden van de Vakbond voor Arbeiders in de Gasindustrie (Tek-Gesi-Is). De 2 vakbonden zijn aangesloten bij DISK en de aanklagers vragen tot 20 jaar gevangenis voor hun leiders.

Op het proces van de Vakbond voor Hotelbedienden kwamen 5 nieuwe beschuldigen bij. Men vraagt voor hen gevangenisstraffen tot 20 jaar.

ANDERE NIEUWE PROCESSEN

1.4: In Istanbul spande de militaire aanklager een proces in tegen 15 leden van de "Vereniging van Revolutionaire Sympathisanten van THKP/C" voor 10 beschuldigen wordt de doodstraf gevraagd.

2.4: In het proces van de Revolutionaire Voorhoede van het Volk (HDO) in Istanbul, eist de aanklager voor 21 van de 96 beschuldigen de doodstraf.

Nog in Istanbul werd een proces ingespannen tegen 33 leden van de organisatie van Jonge Integristen, er worden gevangenisstraffen tot 10 jaar gevraagd.

3.4: Met de nieuwe in beschuldiging stellingen steeg het aantal beschuldigen in het proces van Dev-Yol in Ankara tot 611 en het aantal gevraagde doodstraffen tot 188.

6.4: In Izmir begon een proces tegen 72 linksen; men vraagt gevangenisstraffen tussen 5 en 15 jaar.

7.4: In Ankara begon het proces van 8 leraars die terechtstaan wegens het deelnemen aan de protestmanifestaties tegen het bloedbad van Kahramanmaraş in 1978.

8.4: In Istanbul werd een proces ingespannen tegen 4 rechtse militanten. De aanklager vraagt 52 jaar gevangenis voor elk van hen.

9.4: De militaire procureur spande een proces in tegen 9 personen en vroeg voor 5 van hen de doodstraf. Ze worden ervan beschuldigd lid te zijn van TDKP.

10.4: In Istanbul werden in het proces van 16 rechtse militanten 9 doodstraffen gevraagd.

13.4: In Gaziantep begon het eerste deel van het proces van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK), 162 van de in totaal 620 beschuldigen moeten terechtstaan. De anderen zullen terechtstaan in Adana, Mersin en Antakya.

14.4: In Istanbul moeten 21 rechtse militanten en 5 andere personen terechtstaan op beschuldiging lid te zijn van TIKB.

23.4: In Istanbul begon het proces van 9 leden van de Revolutionaire Volksunie.

28.4: In Istanbul moeten 7 personen terechtstaan op beschuldiging lid te zijn van THKP/C, voor 6 van hen wordt de doodstraf gevraagd.

29.4: In Istanbul begon het proces van 177 personen die ervan beschuldigd worden lid te zijn van Revolutionaire Bevrijding. 4 beschuldigen lopen het gevaar de doodstraf te krijgen.

30.4: In Istanbul begon het proces van 23 personen die ervan beschuldigd worden lid te zijn van de Koerdische organisatie Rızgari. De aanklager eist gevangenisstraffen van 8 tot 36 jaar.

DE RAAD VAN EUROPA EN DE TERECHTSTELLINGEN

F41

In bovenvermelde processen eiste de militaire aanklager 42 doodstraffen. Zo wordt het aantal beschuldigen voor wie de doodstraf gevraagd wordt, onder het militair regime, 5597.

In april werden 2 personen terechtgesteld, zodat tot einde april in totaal reeds 33 personen terechtgesteld werden. De veroordeelden van gemeenrecht, Sener Yifit en Cafer Altintas werden respectievelijk opgehangen in Isparta en Ordu.

Terwijl de terechtstellingen in Turkije verdergaan en het aantal personen voor wie de doodstraf gevraagd wordt, steeds groter wordt, bekrachtigde de Raad van Europa, waarvan Turkije nog steeds lid is, een protocol dat de afschaffing van de doodstraf voorziet.

Het protocol dat bijgevoegd werd aan de Europese Conventie voor de Rechten van de Mens, betreffende de afschaffing van de doodstraf in de democratische staten van Europa, werd op 28 april 1983 ter ondertekening voorgelegd aan de 21 lidstaten, ter gelegenheid van een vergadering van het Ministercomité van de Raad van Europa, waaraan tevens de Turkse minister van buitenlandse zaken, İtler Türken, deelnam. Het bijgevoegd protocol werd getekend door de Oostenrijkse, Belgische, Deense, Franse, Duitse, Luxemburgse, Nederlandse, Noorse, Portugese, Spaanse, Zweedse en Zwitserse ministers.

Turkije is het enige Europees land dat de doodstraf nog steeds toepast.

ARRESTATIES

Ondanks de staatsterreur die reeds 3 jaar woedt, gaat het verzet tegen de diktatuur in Turkije verder. Volgens een officiële verklaring van 8 april zouden de ordediensten in Bakirköy (Istanbul) 2 verzetstrijders omsingeld hebben. Bij een vuurgevecht zou één van hen gedood zijn en de andere, een jonge militant, zou gearresteerd zijn.

ANDERE ARRESTATIES IN APRIL

2.4: In Ankara werden 13 personen gearresteerd omdat ze lid zouden zijn van de Koerdische organisatie Rızgari.

8.4: In Diyarbakir werden 4 activisten gearresteerd. Ze worden ervan beschuldigd lid te zijn van de Koerdische organisatie KKSP.

13.4: De overheid meldde de arrestatie van 16 politieke militanten, de eerste 2 weken van april in Izmir.

16.4: In Hatay werden 32 personen gearresteerd die ervan beschuldigd worden lid te zijn van Dev-Sol.

17.4: De overheid meldde de arrestatie van 21 militanten van diverse linkse organisaties in Izmir en 15 militanten in Usak.

ARRESTATIE VAN EEN BOER

Mehmet Karabacak, een 30-jarige boer uit de omgeving van Oltu, werd op 1 april gearresteerd op straat, omdat hij rondliep met op het hoofd een sjaal die men "lekek" noemt en die deel uitmaakt van de traditionele klederdracht van de streek. De aanklager eist 6 maand gevangenis wegens inbreuk op de wet op de klederdracht.

FASCISTEN VRIJGELATEN

Terwijl de laatste maanden de arrestaties en onderdrukking van de progressisten verergerd, werden de leiders van de fascistische MHP en de folterende politiemannen één voor één vrijgelaten.

Op het proces van de Partij voor Nationalistische Aktie (MHP) en parrallelle organisaties besloot het hof op 13 april tot de vrijlating van 8 andere leiders en activisten van deze partij, die voor 12 september 1980 de hoofdverantwoordelijke was voor het fascistisch geweld. Onder de vrijgelatenen zijn 2 personen waarvoor de doodstraf gevraagd werd. Zo blijven er in het "monsterproces" van de MHP alleen Türkes, de partijvoorzitter en 4 andere leden over als beschuldigen.

Op 15.4 verklaarde Kolonel Türkes dat de praktijken en de politiek van het militair bewind niet tegengesteld zijn aan het programma en de ideeën van zijn partij, en hij vroeg de verwijdering van de rechter die zijn verzoek tot vrijlating afwees.

Kommissaris Sekir Pullu, die voor het MT van Ankara terechtstond wegens het folteren van Nasuh Mitap van Dev-Yol, werd vrijgelaten.

JOURNALIST NADI VEROORDEELD

M. Nadir Nadi, hoofdredakteur van het dagblad Cumhuriyet, werd op 9 mei door het MT van Istanbul veroordeeld tot 2 maand en 20 dagen gevangenis omdat hij op 23 januari in een natuurblad een artikel schreef dat het publiek zou aanzetten ongehoorzaam te zijn aan de wetten. De 75-jarige Nadi was niet aanwezig op de zitting omdat hij gehospitaliseerd was voor een operatie. Het MT veroordeelde Okay Gönsin, redactie-verantwoordelijke tot dezelfde straf. Deze werd echter omgezet in een boete van 12.000 Turkse Lire.

ANDERE PROCESSEN VAN DE PERS

1.4: Teoman Orberk, ver. uitgever van het dagblad Günes werd door de militaire aanklager beschuldigd van het overtreden van de verbodsbepalingen van de NVR.

2.4: Mehmet Ali Kutlu, ver. uitgever van "Sos-

yalist Gençlik Gazetesi", dat sinds de coup verboden is, werd door het MT van Istanbul veroordeeld tot 7,5 jaar gevangenis.

Dezelfde dag werd Dogan Yurdakul, redakteur van het verboden dagblad Aydınlık door het MT van Istanbul tot 18 maand gevangenis veroordeeld wegens separatistische propaganda.

7.4: Siar Yalçın, journalist-vertaler, ex-procureur van de republiek, werd door het MT van Istanbul in staat van beschuldiging gesteld wegens een boek over de oorlog dat hij in 1975 vertaalde.

10.4: İlhan Cetin werd door het MT tot 3 jaar gevangenis veroordeeld omdat hij kritiek leverde op de "president van de republiek".

13.4: De regering verbood de introductie in Turkije van 35 bladen in het Turks die in het buitenland uitgegeven worden.

15.4: Tamer Kayas, ver. uitgever van het dagblad Politika, door de militaire aanklager verboden, werd door het MT van Istanbul tot 7,5 jaar gevangenis veroordeeld omdat hij in zijn krant kommunistische propaganda maakte.

16.4: De krijgswetoverheid verbood de introductie, verdeling en projectie van de films van Yılmaz Güney, die in 1982 in Cannes de gouden palm kreeg. Het dekreet zegt dat alle werken en studies van hen die de Turkse nationaliteit ontnomen werden, in geen geval in Turkije voorgesteld mogen worden.

20.4: De producer van de film "De onfeilbare Man", Hasan Baykara, evenals Tahsin Deniz Kalkavan en Remzi Aydın, de realisators van de film, werden door de militaire aanklager beschuldigd kommunistische propaganda gemaakt te hebben in de film.

25.4: Het studieboek "De Geschiedenis van de Beschaving" werd op bevel van de NVR verboden op de Turkse universiteiten. De auteur van het boek, prof. Server Tanilli, die gewond en verlamd werd ten gevolge van een fascistische aanslag in 1978, is momenteel professor aan de universiteit van Strasbourg.

26.4: De journalist Isik Yurtçu staat terecht voor het MT van Istanbul als één van de verantwoordelijken van de vakbond Basın-Is van DISK (Vakbond van Drukkerijen).

29.4: Het proces van de redacteuren van het verboden dagblad Aydınlık, Mehmet Atabek en Aydoğan Büyükköz begon voor het MT van Ankara.

30.4: Ergün Göze en İter Aydogdu van het rechts dagblad Tercüman staan terecht voor het MT van Istanbul voor het overtreden van de verbodsbepalingen van het krijgswetbevel.

Volgens het krijgswetbevel van Istanbul werden tussen 20 maart en 20 april 11 personen veroordeeld tot gevangenisstraffen tot 7 jaar, wegens kommunistische propaganda in de pers.

LEGER STICHT UNIVERSITEITEN

Volgens een persrapport van 7 mei 1983 legde de regering aan de "Raadgevende Vergadering" een nieuw wetsvoorstel voor dat het leger toelaat zijn eigen universiteiten en zijn eigen instellingen voor hoger onderwijs op te richten.

LIQUIDATIE OP DE UNIVERSITEITEN

2.4: Abdülkadir Ates, Ugus Celasun, Oruç Arioba en Zeynep Arioba, 4 academici van de universiteit van Hacettepe (Ankara), dienden hun ontslag in. Zij verklaarden dat ze hun academisch werk niet kunnen voortzetten in de universiteit.

7.4: Professor Rauf Nasuhoglu van de Faculteit van Wetenschappen van de universiteit van Ankara, diende om dezelfde reden zijn ontslag in.

9.4: Prof Kurthan Fisek van de Faculteit van Politieke Wetenschappen van de Universiteit van Ankara en dr Unal Nalbantoglu van de Technische Univ. van het Midden-Oosten werden door de krijgswetoverheid ontslagen. Prof Suha Arin nam ontslag uit zijn academische functie aan de Faculteit van Massacommunicatie aan de univ. van Ankara.

22.4: Zülküf Ayden en Dogan Anakök, 2 profs van de Technische Univ van het Midden-Oosten (Ankara) namen om dezelfde reden ontslag.

Het aantal universiteitsleraren dat door de militairen ontslagen werd komt zo op 42; 18 daarvan aan de universiteit van Ankara, 11 aan deze van Istanbul, 10 aan deze van Izmir, 2 aan de univ. van de Zwarte Zee en 1 van deze van Diyarbakir.

Uit protest namen 36 professoren zelfs ontslag of vroegen ze hun pensioen aan. 29 van hen waren verbonden aan de universiteit van Ankara, 4 aan deze van Istanbul en 3 aan deze van Izmir.

DRAMA VAN TURKSE VLUCHTELINGEN

In West-Duitsland worden de Turkse politieke vluchtelingen geïnterneerd in kampen. Gedurende 2 jaar mogen zij niet werken. Ze kunnen wel gedwongen worden allerhande werkjes te doen voor een uur-salaris van 1,5 DM. Daarbij komt dat bijna alle verzoeken om politiek asiel afgewezen worden, terwijl op de verzoeken om uitwijzing van de Turkse regering al te gemakkelijk ingegaan wordt.

Dit werd op 14 april 1983 op een persconferentie in Brussel verklaard door het Europees Comité voor de Verdediging van Vluchtelingen en Immigranten (CEDRI).

Volgens de Zwitserse advocaat Christian Pillwein, die deel uitmaakt van het comité, doet West-Duitsland alles om personen die politiek asiel vragen af te schrikken en te ontmoedigen.

Na het uitroepen van de krijgswet zouden ongeveer 70.000 Turkse onderdanen politiek asiel gevraagd hebben. Volgens CEDRI zouden de bevoegde tribunalen er in 2 jaar slechts 450 toegestaan hebben, daarvan zijn er nauwelijks 150 definitief, aangezien voor de 300 andere gevallen beroep aangetekend werd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken. De Westduitse overheid weigert te bekennen dat foltering in Turkije een dagelijks gebruik is en dat personen om hun politieke overtuiging vervolgd worden. Daarentegen toont West-Duitsland zich wonderlijk begripvol wat betreft het inwilligen van verzoeken om uitwijzing, dit nog steeds volgens CEDRI.

3 dagen vóór deze persconferentie werden nog 39 Turkse onderdanen op het vliegtuig gezet. 20 van hen werd politiek asiel geweigerd. Volgens Tercüman werden 36 van hen bij aankomst van het vliegtuig onmiddellijk door de Turkse politie gearresteerd en meegenomen voor ondervraging.

Sinds 12 september 1980 vroeg de Turkse regering Interpol om de uitlevering van 246 Turkse burgers die in Europa en het Midden-Oosten wonen, onder het voorwendsel dat ze "gevlucht zijn na betrokken geweest te zijn bij terroristische acties".

VOLKSZANGERES BEDREIGD

Nog 11 personen werden aangemaand naar Turkije terug te keren en zich aan te geven, zoniet verliezen ze de Turkse nationaliteit.

De zangeres Sahturna en Yusuf Küpeli, ex-voorzitter van Dev-Genç (Federatie van Revolutionaire Jeugd), maken deel uit van de personen die door de Turkse regering bedreigd worden.

 INTERNATIONALE RELATIES

RAAD VAN EUROPA

- Frankrijk, Denemarken, Nederland, Noorwegen en Zweden, de 5 Europese landen die klacht indienden tegen Turkije bij de Commissie voor de Mensenrechten, legden op 15 april hun standpunten uiteen. De Commissie zal de eerstkomende dagen beslissen of er al dan niet een onderzoek komt betreffende de beschuldigingen.

- Op 27 april diende de Belgische socialistische afgevaardigde, M. Dejardin, een motie van wantrouwen aangaande Turkije in en hij vroeg de voorzitter van het Ministercomité "wat het standpunt van het comité is ten overstaan van de situatie in Turkije en het van kracht blijven van de krijgswet in het grootste deel van Turkije, dit terwijl er gelukkig een eind gekomen is aan het terrorisme."

M. Tindemans, voorzitter van het comité, antwoordde dat de Turkse minister van buitenlandse zaken de dag daarna een toespraak zou houden over het herstel van de democratie in zijn land en dat alle delegaties de gelegenheid zouden krijgen hun mening te zeggen.

Op 28 april beweerde M. Türkmen, de minister van Buitenlandse Zaken, dat de nieuwe grondwet de "terugkeer naar de democratie" verzekerd en hij verklaarde dat de Turkse regering geen enkele "inmenging" zou dulden van de Raad van Europa in de interne problemen van het land.

EUROPEES PARLEMENT

Het EP beleefde op 21 april een dag van de mensenrechten. Zijn politieke commissie had namelijk 4 niet-goevernementele organisaties uitgenodigd om te getuigen over hun ervaringen.

In het opgestelde basisdokument zegt voorzitter Antonio Cariglia, in naam van de politieke commissie, dat de militaire regering in Turkije systematisch de mensenrechten schendt, ondanks het feit dat de in november 1982 aangenomen nieuwe grondwet de fundamentele rechten van de mens garandeert en ondanks het feit dat Turkije de Europese Conventie voor de Rechten van de Mens tekende, en dat duizenden tegenstanders- en vooral vakbondsleiders in de gevangenis zitten.

Verantwoordelijken van Amnesty International en van Dokters Zonder Grenzen, van de Internationale Liga van de Mensenrechten en van de Duitse organisatie Gesellschaft für Menschenrechten getuigden over hun waarnemingen aangaande de schending van de mensenrechten in Turkije.

Naar aanleiding van deze getuigenissen zei M. Cariglia dat de akties van het EP moeten verdergaan, bij de Raad evenals bij de internationale publieke opinie, teneinde iedere evolutie die in strijd is met het aangekondigde proces van democratisering in dat land, aan het licht te brengen.

 IMMIGRATIE

1.4: In Karlsruhe, West-Duitsland, werd Enver Kütevin, een jonge Turk, gedood door gewerkgogels van de Duitse politie toen hij met Duitse vrienden in een gestolen auto zat.

2.4: In Düsseldorf, West-Duitsland, werd Ali Ozdemir 's nachts overvallen en gewond door 3 Duitsers.

3.4: In Stockholm, Zweden, werden op huizen van Turkse families affiches gehangen met het opschrift "U mag hier pissen, het zijn toch Turken die hier kuisen".

4.4: In Kopenhagen, Denemarken, werd het Turks "Lokaal Istanbul" volkomen in elkaar geslagen bij een raid door onbekenden.

9.4: De Unie van Duitse Verzekeringsmaatschappijen kreeg steun van het Ministerie van Financien om een premieverhoging van 50 percent voor vreemdelingen te verkrijgen.

13.4: In Oostenrijk mag de partij "Vreemdelingenstop" deelnemen aan de verkiezingen.

14.4: De Vlaamse Hoge Raad voor Migranten, die verleden jaar opgericht werd op initiatief van de Vlaamse Gemeenschap, hield een persconferentie om zijn standpunten bekend te maken. De Raad vindt het voor de integratie van de vreemdelingen nodig dat hun verblijf veilig gesteld wordt. De raad is verontrust over de schaduw die over de waarborgen hieromtrent, door de wet van 15 december, ligt.

14.4: In Rotterdam werd een 39-jarige Turkse arbeider, S. Demir, 's nachts door messteken bij hem thuis vermoord.

16.4: Men meldt dat in Brussel een Turks arbeider ontslagen werd nadat hij het slachtoffer werd van een werkongeval bij de bouw van de metro, en dat zijn vakbond onverschillig blijft in deze situatie.

18.4: In Keulen werd een 35-jarige Turkse arbeider doodgeschoten in zijn auto gevonden.

18.4: In Darnstadt, West-Duitsland, stierf een 52-jarige Turkse arbeider, Mehmet Bülbül, op straat van de honger. Hij verbleef reeds 10 jaar in Duitsland, was werkloos, en al die tijd ontving hij van niemand hulp.

20.4: In oktober jl. vuurden de broers Dirk en Mark Vanderstock verschillende schoten af op de 22-jarige Turk Veli Karaman en verwondden hem ernstig. De kamer van inbeschuldiging stelling verwees hen wegens moordpoging naar het correctioneel hof. Het onderzoek wees uit dat de 2 mannen, uit wraak omdat hun vriendin door een vreemdeling bedrogen werd, willekeurig een slachtoffer kozen.

20.4: In Handsen, een stad ten noorden van Stockholm staken onbekenden de lokalen van een Turkse vereniging in brand. Dezelfde lokalen werden verleden jaar verwoest en in de tuin werd een houten kruis geplaatst.

22.4: In West-Duitsland beschuldigde de Vereniging van Echtgenotes van Vreemdelingen de Minister van Buitenlandse Zaken, Zimmerman, ervan in zijn land het Zuidafrikaans model toe te passen.